BARWNIKI ŚWIERKU

BARWNIKI ŚWIERKU

ALBUM PREZENTUJĄCY
POTENCJAŁ BARWIERSKI
ŚWIERKU

Aleksandra Bystry + Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata
zima i wiosna 2021

DZIKIE BARWY

OPOWIEŚĆ O KOLORACH

Bohaterem tego albumu jest świerk pospolity oraz świerk srebrzysty. Jego właściwości barwierskie zgłębiały uczestniczki projektu BARWNIKI ŚWIERKU. Projekt ten polegał na tym, że przygotowałam dla każdej z osób zestaw zabejcowanych wcześniej włókien, a dodatkowo dla części z nich jedną lub dwie zaprawy. Do projektu zgłosiły się same kobiety, niektóre brały udział w pierwszej edycji tego projektu, gdy bohaterem był krwawnik pospolity (BARWNIKI KRWAWNIKA, 2020). Zadaniem chętnych było samodzielne zebranie części rośliny, pofarbowanie włókien w domowych warunkach oraz odesłanie ich do mnie wraz z krótkim opisem tego procesu.

Zależało mi na tym, żeby pośród uczestniczek były osoby o różnym stażu w barwieniu, zarówno zaawansowane, jak i początkujące. Ten projekt nie zakładał wyłącznie „udanych" efektów, to miało być wspólne, zdalne doświadczanie, pokazujące różnorodność i możliwości, jakie daje jedna roślina. Dążyłyśmy do stworzenia impresji, kolorowego pamiętnika o konkretnym drzewie. Podpowiedzią był jedynie lakoniczny przepis na przygotowanie kąpieli barwiącej i samo farbowanie, ale pozostawiłam uczestniczkom pełną wolność w tworzeniu własnych modyfikacji i odejściu od wskazówek. Dziewczyny farbowały używając różnorakich części drzewa, każda w unikatowych warunkach, używając innych naczyń i korzystając z różnych źródeł wody itp. Te zmienne, wraz z inwencją kobiet, pozwoliły na stworzenie bardzo ciekawej, bogatej, palety kolorów.

Pierwotne założenie dodatkowo angażowało botanika, który na podstawie zdjęć nadesłanych przez uczestniczki projektu oznaczy dokładnie świerk. Jednakże w toku pracy niewiele osób uwieczniło swoje drzewo, dlatego porzuciłam ten pomysł.

Dziękuję Wam, Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata za udział w projekcie, to była niezwykła przyjemność wspólnie z Wami stworzyć taką barwną opowieść o świerku!

Aleksandra Bystry // DZIKIE BARWY

INFORMACJE TECHNICZNE

WŁÓKNA, BEJCE I ZAPRAWY W PROJEKCIE

TKANINY, PRZĘDZE

bawełna
len
wełna
wełna z merynosa
wełna z wiskozą
jedwab
konopie
juta
len z bawełną
len z poliestrem

BEJCE DO TKANIN STOSOWANE PRZED FARBOWANIEM

liście sumaka octowca
owoce migdałecznika chebułowca
owoce olszy czarnej
liście dębu czerwonego
galasy
mleko sojowe
mleko od krowy
ałun

ZAPRAWY STOSOWANE PODCZAS FARBOWANIA DO KĄPIELI

ałun
siarczan żelaza

PRZEPIS - WSKAZÓWKA

RECEPTURA, KTÓRĄ OTRZYMAŁA KAŻDA UCZESTNICZKA WRAZ Z TKANINAMI TKANINY, PRZĘDZE

Do farbowania możesz użyć surowca w formie świeżej lub suszonej. Wybierz spośród: dojrzałych szyszek (mają kolor różowy lub brązowy), gałązek, igiełek lub kory drzewa. Do farbowania próbek wystarczy średniej wielkości bukiet gałązek // kilka sporych garści kory // kilka szyszek.

1. Zalej surowce wodą i gotuj na niskim ogniu przez 2 godziny. Odcedź gałązki i igiełki, jeśli farbujesz korą lub szyszkami - możesz je zostawić w garnku.

2. a) Jeśli w zestawie masz ałun i siarczan, teraz dodaj do kąpieli tylko ałun, zamieszaj i wrzuć próbki.
   b) Jeśli masz tylko ałun, dodaj go do kąpieli, zamieszaj i wrzuć próbki.
   c) Jeśli masz tylko siarczan, dodaj go do kąpieli, zamieszaj i wrzuć próbki.
   d) Jeśli Twój zestaw nie zawiera zapraw, wrzuć do kąpieli próbki.

3. Farbuj próbki przez 1-2 godziny, podgrzewając kąpiel cały czas. Zamieszaj od czasu do czasu. Możesz odstawić do nasycenia na kolejne godziny lub na noc.

4. Jeśli Twój zestaw zawierał ałun i siarczan, to teraz czas na rozwinięcie kąpieli. Wyciągnij próbki, na nowo podgrzej kąpiel i dodaj siarczanu. Następnie wrzuć ponownie próbki. Farbuj podobnie jak w punkcie 3.

5. Po całym farbowaniu wyjmij próbki, wypłucz je pod bieżącą wodą i pozostaw do wyschnięcia. Dobrze, żeby próbki z siarczanem nie dotykały pozostałych.

ODSŁONA 1

juta // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
len z poliestrem // bez bejcy
bawełna // ałun

Małgorzata z Grodziska Ryczyn

Okolice Oławy, Grody Ryczyńskie, Dolny Śląsk

// szyszki // + ałun //
zbiór: obrzeża rezerwatu archeologiczno-przyrodniczego

Zalałam szyszki wodą z kranu, garnek aluminiowy. Około miesiąc po zbiorze szyszki leżały na dworze, ale w suchym miejscu. W trakcie gotowania w kuchni było czuć silny zapach lasu, żywicy. Po ok. 2 godzinach dodałam ałun. Po zamieszaniu całości, dodałam próbki materiału. Szyszek nie wyciągałam. Po ponad godzinie podgrzewania wyciągnęłam wszystkie szyszki, a próbki zostawiłam w garnku na noc do wystygnięcia. Po około dobie materiały zostały wyciągnięte i wypłukane pod bieżącą wodą.

ODSŁONA 2

merynos // bez bejcy
konopie // ałun
bawełna // owoce migdałecznika
bawełna // liście dębu
bawełna // ałun

Monika

Warszawa, Ochota, mazowieckie

// szyszki // bez zaprawy
zbiór: miejski park

Szyszki gotowałam w wodzie mineralnej, w metalowym garnku, tkaniny trzymałam w kąpieli przez noc. Zaskoczył mnie zapach wywaru z szyszek, który przywrócił wspomnienie syropu „PINI" z dzieciństwa :)

ODSŁONA 3

bawełna // bez bejcy
bawełna // ałun
len z poliestrem // bez bejcy
bawełna // liście sumaka
bawełna // ałun

Ola z Dziwnowa

Dziwnówek, zachodniopomorskie

// szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: las nadmorski

Moczyłam szyszki przez kilka dni, co jakiś czas je gotując. Tkaniny farbowałam ok.2h i zostawiłam na noc w kąpieli farbującej. Jestem zaskoczona kolorem - wyszedł dość ciemny.

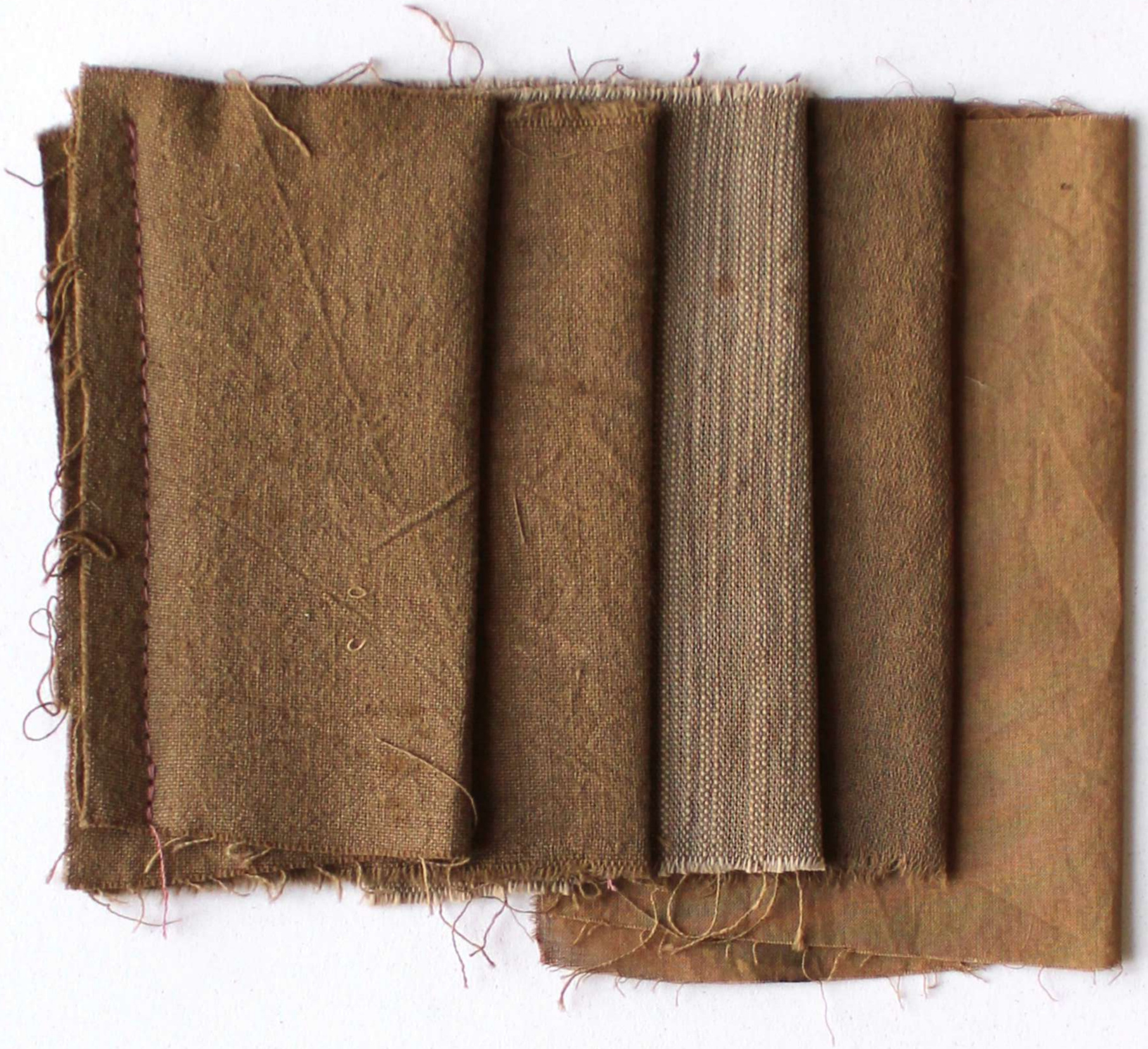

ODSŁONA 4

juta // bez bejcy
konopie// mleko sojowe
bawełna // ałun
len z bawełną // liście sumaka
bawełna // mleko krowie

Katarzyna // elysian_7

Gdańsk, pomorskie

// szyszki // + ałun
zbiór: Trójmiejski Park Krajobrazowy - las :)

Próbki moczyły się w kąpieli około 10h.
Zapach kąpieli piękny, aczkolwiek domownicy tradycyjnie pozamykali się u siebie ;).
Po dodaniu ałunu roztwór zmętniał, ale potem ałun osadzał się na dnie. Liczyłam na to, że kolor pójdzie bardziej w stronę różów, ale wyszedł przyjemny całkiem brąz, herbaciano-kawowy.
Zostało mi trochę szyszek, więc zrobię jeszcze jakąś próbę bez dodawania ałunu :)

ODSŁONA 5

bawełna // szyszki olszy
bawełna // galasy
bawełna // mleko sojowe
konopie // bez bejcy
bawełna // bez bejcy

Sonia

Tuławki, Warmia

// szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: w lesie

Barwiłam szyszkami zebranymi spod świerku, gdy zaczął się topić śnieg. Sporo tego było, z pół kilo pewnie. W zestawie dostałam siarczan żelaza. Gotowałam szyszki około 2 godziny, zostawiłam na noc, z grubsza odcedziłam, włożyłam namoczone próbki, gotowałam godzinę, dodałam siarczanu, ale tylko trochę, nie chciałam bardzo silnej szarości uzyskać, co, jak widać, i tak mi nie wyszło.
Pogotowałam jeszcze z godzinę i fajrant. Znowu też wyszły mi marmurki, niby ładne, ale dalej nie wiem od czego**
Dorzucam jeszcze wełenkę bez zaprawy, same szyszki & szyszki + żelazo.

**Sonia wspomina podobne, nierówne wybarwienia z projektu „BARWNIKI KRWAWNIKA", w którym brała udział

ODSŁONA 6

jedwab // owoce migdałecznika
bawełna // ałun
konopie // mleko sojowe
bawełna // ałun

Joanna Nitkomaniaczka // nitkomaniacy.pl

Warszawa, mazowieckie

// szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: las pod Warszawą

Zebrałam szyszki leżące pod drzewem, czyli takie, które prawdopodobnie przeleżały zimę pod śniegiem. Wyglądały mało atrakcyjnie. W związku z tym dużym zaskoczeniem był dla mnie zapach kąpieli barwiarskiej. Przypominał pięknie pachnący olejek eteryczny. Drugim zaskoczeniem była zmiana barwy po dodaniu siarczanu żelaza. Z ciepłego brązu w ciemny, chłodny odcień grafitowy.

ODSŁONA 7

len // bez bejcy
bawełna // ałun
bawełna // szyszki olszy
len // liście dębu
bawełna // ałun

Małgosia

Polany, gmina Krempna,, podkarpackie

// gałązki z igłami i szyszka // bez zaprawy
zbiór: przy drodze, otulina Magurskiego Parku Narodowego

Szyszkę i gałązki zebrałam z ziemi, użyłam wody z potoku i emaliowanego garnka z pokrywką. O 16:45 postawiłam garnek na piec. Już po kilku minutach po podniesieniu pokrywki czuć było przyjemny zapach. Zakryłam garnek, przez ponad 2 godziny stał na piecu, woda nie wrzała przez większość czasu, ale była gorąca. Odłowiłam gałązki i szyszkę, kolor igieł zmienił się w czasie gotowania. O 18:50 wrzuciłam próbki tkanin do garnka. Po pół godziny, mieszając, zauważyłam, że kolor jest mało intensywny, więc włożyłam z powrotem szyszkę. W piecu paliło się jeszcze przez parę godzin, tkaniny przez całą noc pozostały w garnku. Rano je wyłowiłam, rozwiesiłam do wysuszenia.

ODSŁONA 8

len // ałun
len // ałun
bawełna // ałun
bawełna // ałun
bawełna // mleko sojowe
konopie // bez bejcy

Ada

Wrocław, dolnośląskie

// szyszki // bez zaprawy
zbiór: ogród w Osolinie, dolnośląskie

Szyszki były gotowane przez 1 godzinę (80-90°C) w emaliowanym garnku w wodzie z kranu. Zostawiłam je w wodzie na 24 godziny i następnego dnia znów zagotowałam (1 godz. / 80-90°C). Po zebraniu żywicy z powierzchni wody wrzuciłam tkaniny do kąpieli z szyszek i gotowałam przez godzinę (80-90°C). Zostawiłam tkaniny w kąpieli na noc.

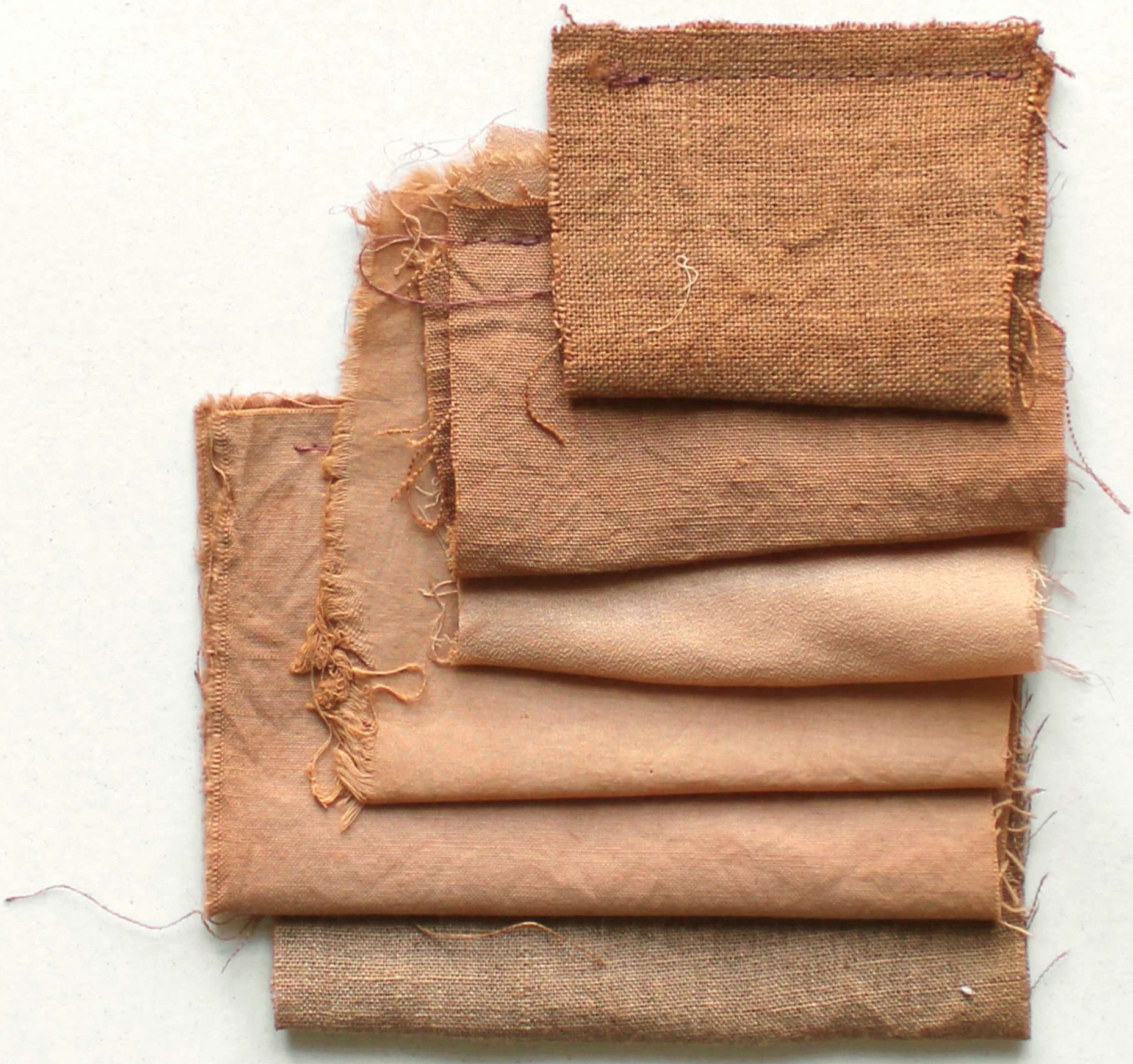

ODSŁONA 9

len z poliestrem // bez bejcy
bawełna // mleko sojowe
konopie// bez bejcy
bawełna // bez bejcy
bawełna // bez bejcy

Ania // ann_przy
Warszawa, Mazowsze

// szyszki // + ałun
zbiór: Warszawa Wilanów, ul..Biedronki i okolice

Farbowanie bez modyfikacji**, próbki były moczone w kąpieli z zaprawą ałunową około 24h. Użyłam wody z kranu, która jest w Wilanowie dość twarda.

** przepis - wskazówka został podany na początku albumu

ODSŁONA 10

merynos // bez bejcy
wełna z poliestrem // ałun
bawełna // mleko krowie
bawełna // ałun
bawełna // owoce migdałecznika
len // liście sumaka

Małgorzata Karpińska
Domatówko, pomorskie

// suszone szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: wokół lasy i pola, a świerki rosną nad małym jeziorem

12g tkanin, 86g szyszek, 1 litr wody
Farbowałam wg instrukcji**. Na początku wywar był rudo-brązowy, pachnący żywicą. Bardzo mnie zdziwił mocny kolor, który dały suszone szyszki. Po dodaniu siarczanu żelaza wywar stał się przerażająco czarny, niestety. Tkaniny spędziły w kąpieli około 5 godzin (szyszki zostały wyjęte przed zamoczeniem tkanin).
Powtórzę szyszki bez siarczanu, bo strasznie mnie ciekawi efekt rudego wywaru :)

** przepis - wskazówka został podany na początku albumu

ODSŁONA 11

len // owoce migdałecznika
len z poliestrem // bez bejcy
bawełna // ałun
bawełna // mleko sojowe
bawełna // bez bejcy
***wełna, bawełna, bawełna, len // bez bejcy

Elżbieta Wierdak
okolice Krosna, podkarpackie

// szyszki, gałązki, igiełki zebrane 15.03.2021 // bez zaprawy
zbiór: przydomowy ogródek

Woda ze studni z osadem wapiennym. Tkaniny pozostawione w kąpieli na noc. Farbowanie w garnku emaliowanym, kąpiel nieprzejrzysta, lekko mętna, pięknie pachnąca żywicą.
Kolory bardzo delikatne, ale eksperyment super. Dorzucam kawałek elanobawełny, bawełny i lnu i kawałek wełny dla pokazanie porównania koloru. I na dowód, że jednak coś mocniej złapało :) Te dodatkowe kawałki farbowane były bez żadnej bejcy.

***próbki dodatkowe

ODSŁONA 12

*** wełna merino // bez bejcy
wełna z wiskozą // ałun
len // bez bejcy
bawełna // bez bejcy
len z poliestrem // bez bejcy
bawełna // ałun

Magdalena Sendal

Sobótka, dolnośląskie, Ślężański Park Krajobrazowy

// szyszki // bez zaprawy
zbiór: masyw Ślęży (40km od Wrocławia)

Zapach był piękny, szyszki miały dość sporo żywicy i dało się to odczuć w trakcie gotowania. Użyłam zwykłej „kranówki". Kolor kąpieli był ciemnobrunatny z różowym odcieniem. Pofarbowałam też trochę wełny merino, przesyłam kawałek.

ODSŁONA 13

juta // bez bejcy
len // galasy
len // mleko sojowe
bawełna // bez bejcy
bawełna // ałun

Ewa Garniec

Polany i Krzywostok, lubielskie

// gałązki i igiełki pocięte sekatorem // + ałun // + siarczan żelaza
zbiór: świerki rosnące w słońcu nad prywatnym stawem

Wodę mamy twardą, garnek emaliowany. Kąpiel była rubinowo-czerwona przed dodaniem ałunu, potem się zgasiła, zrudziała, jakby trochę pudru nabrała. Próbki nabrały brązowej intensywnej barwy dopiero stojąc w kąpieli przez noc i stąd nierówne wybarwienie.

ODSŁONA 14

konopie // mleko sojowe
bawełna // ałun
bawełna // galasy
len // ałun
bawełna // ałun

Magda Poraski // @poraski_
Sopot, pomorskie

// szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: lasy sopockie, okolice Łysej Góry

Zebrane szyszki do czasu barwienia czekały i wysychały 3 tygodnie. Zalałam je wodą w garnku emaliowanym i od razu gotowałam. Później przypomniało mi się, że powinnam je namoczyć, więc od gotowania na małym ogniu pozostawiłam je moczące się przez 30h. Białe materiały zżółkły podczas 30h namaczania w wodzie, są plamy. Gotowane przez 1,5h. Barwiłam od razu w siarczanie. Nie zostawiłam tego po barwieniu na noc, wyszły plamy na materiałach poplamionych od wspólnego moczenia w wodzie przed barwieniem. Wodę mam dość twardą. Szkoda, że nie namoczyłam tego osobno i powstały plamy od innych tkanin.

ODSŁONA 15

konopie // mleko sojowe
bawełna // szyszki olszy
len // galasy
bawełna // bez bejcy
bawełna // ałun

Kororki // @kororki

Poznań, wielkopolskie

//szyszki // + ałun
zbiór: spokojna uliczka w mieście Poznań

Szyszki moczyły się tydzień w słoiku z wodą, która stała na kominku. Kąpiel uzyskiwała temperaturę około 60°C. Odcedziłam ją i wymieszałam z ałunem. Tkaniny stały w kąpieli w kamiennym garnku, na kominku 3 dni. Około 4h dziennie kąpiel była podgrzewana, ale nigdy się nie gotowała. Po wystudzeniu kąpieli wypłukałam tkaniny i wysuszyłam. Mieszałam bardzo rzadko. Podczas farbowania, a głównie podczas mieszania kąpiel się pieniła. Szyszki zebrałam z ziemi 24 marca 2021 roku.

ODSŁONA 16

len // owoce migdałecznika
len // ałun
bawełna // liście sumaka
bawełna // galasy
bawełna // ałun

Julia Składowska
Warszawa, mazowieckie

//szyszki // + siarczan żelaza
zbiór: park miejski w Warszawie

Była to moja pierwsza próba barwienia materiałów, więc bezpiecznie trzymałam się instrukcji. Gotowałam szyszki przez dwie godziny i kolejne dwie po dodaniu siarczanu i materiałów. Używałam wody z kranu i emaliowanego garnka. Najbardziej zaskakujące było dla mnie to, jak szybko i diametralnie zmienił się kolor kąpieli po dodaniu siarczanu - z różowoczerwonego na atramentowy.

BARWNIKI ŚWIERKU

Copyright © Aleksandra Bystry 2022 // Dzikie Barwy

Tekstylia i bejcowanie: Dzikie Barwy
Farbowanie: Twórcze Kobiety z Różnych Stron Świata
Projekt i wydruk okładki: Joanna Kurkiewicz // Papier+Druk
Redakcja i oprawa: Dzikie Barwy
Papier: ekologiczny crush corn

Album istnieje w jednym egzemplarzu
Do obejrzenia online na stronie: www.dzikiebarwy.com